

ENANS I ENANTAR

Antoni BACH i RIU

En els escrits medievals trobem sovint des del segle XIII els mots: enans, enantar i també decianant (Cardona, 1415). El DCVB va derivar l'*enans* i l'*enant* del llatí *in ante*.

A base de la documentació publicada per Ramon d'Abadal, la que es va publicant de l'arxiu de l'església de Vic, el que publica el P. Baraut a URGELLIA i la que tenim a mà al nostre Arxiu Diocesà de Solsona, he pogut observar el procés de la frase *in antea*, des del segle IX al segle XI. En aquests documents té el significat d'*aquí avant* o *en endavant*. Quan es donen les fermances d'un contracte de donació o de venda, es posa *et in antea ista carta firma permaneat*. *In antea* és el resultat d'una evolució morfològica i semàntica.

Amb el mateix significat trobem, en la documentació d'Urgell i Codinet, *in abantea* (846) (933) (9 gener 890).

En la mateixa documentació: *in avantea* (899) (977) (1033).

En la de Solsona Serrateix (889) (956).

En la de Vic, *in abantea* (882) (886); *in avantea* (902, 906, 907, 909, 911, 914, 931, 933), documents de diversos escrivans, i així es troba en quasi tot el segle X.

En diversos documents del s. IX de R. d'Abadal, Els Comtats del Pallars, sempre es troba escrit *in antea*, però quasi sempre es tracta de còpies posteriors.

A l'Urgell apareix *in antea* des del 934 en alguns documents. Des d'aquests anys es perd l'*ab* o l'*av* i ens quedem amb la frase *in antea*, la qual només és ben compresa amb el context del document.

El problema que no he resolt està en l'estudi de l'origen del mot enantar; si fou anterior a *in antea* o posterior; si l'escrivà traduí al llatí medieval el mot enant amb el sintagma *in antea*, o si a base de repetir aquesta llatínada s'originà enant. Jo penso que l'origen està en l'en avant; en aquestes frases l'ús de la b o de la v no estava normalitzat i amb altres paraules també ho diu en Coromines, que fa notar que del llatí Abantiare en l'italià es passà a avanzare. Un procés possible: en abant, en abans, en ans, enant. En les Homilies de Tortosa (s. XII) llegim enans=abans, i enant=endavant (J. Moran i Ocerinjauregui, Curial Ed. Catalanes i Ab. de Montserrat, p. 104 i 108).